

VĚRA DOLEJŠOVÁ, JANA WANKATOVÁ:

PETTERAPIE (ANIMOTERAPIE) ANEB JAK UMÍ ZVÍŘATA LÉČIT

O autorkách:

MUDr. Věra Dolejšová, internistka, od r. 1980 praktikuje akupunkturu, od r. 1990 EAV a od r. 1991 i homeopatii. Se zvířaty pracuje asi odjakživa, ale v praxi od r. 1985(86) cca. Vždy se snažím pochopit pacienta jako celek a nalézt hlavní příčinu jeho obtíží a tu následně léčit všemi dostupnými prostředky, nedá se říci, že bych preferovala jednu nebo druhou metodu.

MUDr. Jana Wankatová, alergolog-imunolog, akupunkturu dělá od r. 1987, EAV i homeopatii stejně jako já. Systém její práce je podobný. Obě přednášíme (resp. snažíme se) přednášet celostní medicínu, v r. 1993 jsme spolu s dr. Kombercovou napsaly skripta o celostní medicíně, (Základy komplexního přístupu v medicíně). Jinak je nám už přes 50 let (já jsem nar. 1954, dr. Wankatová 1956).

Motto:

Z knihy Saint Exuperyho Malý princ: Kapitola XXI – o lišce:

Malý princ potká lišku a ta se s ním baví o tom, co znamená ochočit si někoho: „Je to něco, na co se moc zapomíná. Znamená to vytvořit pouta. Ty jsi pro mne jen malým chlapcem podobným statisícům malých chlapců. Nepotřebuji tě a ty mě také nepotřebuješ. Jsem pro tebe jen liškou podobnou statisícům lišek. Ale když si mě ochočíš, budeme potřebovat jeden druhého. Budeš pro mne jediným na světě a já zase pro tebe jedinou na světě...“

A vytvořit pouta a něco pro někoho znamenat je v dnešní době moc důležité.

Úvod:

Toto sdělení si nečiní žádné nároky na vědeckou publikaci, je výrazem mých dlouholetých zkušeností s lidmi a zvířaty a vyjadřuje snahu pomoci i dalším lidem.

Animoterapie nebo petterapie jsou vlastně vymyšlené názvy pro „léčení prostřednictvím domácích miláčků (mazlíčků).

Jedná se o využití zvířete jako léčebného prostředku pro člověka (I). Zvířata působí pozitivně doma i v zaměstnání, jsou dobří společníci a přátelé. Prokazatelně pomáhají odbourávat stres.

Domácím mazlíčkem může být jakékoliv zvíře, maličké jako bílá myška nebo i velké jako kůň či slon. Záleží na možnostech daného jedince, dostupnosti zvířete, nákladech na jeho péči a řadě dalších věcí. Běžně se výběr zvířete řídí životním stylem majitele, jeho časovými možnostmi, sportovní zdatností, způsobem bydlení - jinak uvažuje o volbě zvířete člověk bydlící v malém panelákovém bytě a jinak člověk s domkem a zahradou.

Dalším kritériem jsou finanční možnosti a v neposlední řadě zdravotní stav majitele – jeho pohyblivost, alergie apod.

Dále bychom si měli uvědomovat, na jak dlouho si zvíře pořizujeme – křeček žije 2 – 3 roky, kočka nebo pes až 16 let, někteří papoušci až 80 let, stejně jako želvy.

Nejpodrobněji psal o animoterapii lékař Zoran Nerandžić – viz literatura (I.)

Chtěla bych přispět svými zkušenostmi se zvířaty, které lze využít jak diagnosticky, tak terapeuticky a ukázat i jiné možnosti výběru vhodného zvířete.

Zvířata jako pomůcka pro diagnostiku

Výběr zvířete:

Výběr zvířete často napoví hodně o člověku, který si ho volí.

Psa lze ovládat, lze mu poroučet, pes je na člověku závislý, miluje ho oddaně a bezvýhradně, snese i násilí, „Líže ruku, která ho bije“, dává pocit jistoty.

Kočka je nezávislá, zcela samostatná, a pokud projeví přízeň, je to spíše čest pro daného jedince.

Králík, či morče jsou hraví a zábavní, nenároční na péči.

Had je agresor, chladný a tajemný, dává pocit síly. Pocit, že ovládám agresora, silného a nebezpečného pomůže zvednout sebevědomí.

Pokud se někdo zásadně vyhýbá kontaktu se zvířetem, jedná se (často) o jakýsi neuvědomělý strach z lásky, strach z přijímání a bezvýhradného dávání.

Tím, že si člověk pořídí nějaké zvíře, zavazuje se k tomu, že se o něj bude starat, a to v dobrém i zlém, bude ho živit, dbát na čistotu, věnovat čas i peníze preventivní péči např. očkování, odčervování apod. Bude se mu věnovat podle potřeb toho kterého zvířete (procházky atd.)

Když mluvíme s nemocným, který je uzavřený, pacient se lépe otevře, rozpovídá se o „bezpečném tématu“ o svém miláčkovi, nebo odporu k němu, a sděluje nám tím velké množství informací o sobě, o svém vztahu k citům, o své otevřenosti, empatii, schopnosti dávat i brát atd. Také o svém strachu z toho všeho.

Je velmi důležité si uvědomit, že už malé dítě je schopno vyjadřovat své pocity prostřednictvím zvířat – toužím po něčem, co by bylo jenom moje, s čím bych se mohl mazlit (rodiče nemají čas a já mám větší potřebu mazlení, než jsou schopni mi dát), neumím vyjadřovat své city, když ale hladím zvíře, je mi výborně, protože to mi rozumí.

Nebo: zranil jsem zvířátko – schválně, štválo mě, tak ho nechám utratit nebo sežrat hadovi (může to ale tajit, lhát, vymýšlet si – jedná se ale o projev skryté agresivity vůči bezbrannému tvorovi – teď ublíží králíčkovvi, zítra kamarádovi nebo i sobě?)

Některé autistické děti se se zvířetem rozmluví (můžeme vyzkoušet, které zvíře je přitahuje např. pomocí obrázků a potom jim umožnit kontakt).

A teď k jednotlivým zvířátkům:

Zvířata jako léčitelé

KŘEČCI a KŘEČÍCI

V našem sdělení začneme záměrně s nejmenším tvorem, kterého si můžeme poříditi jako domácího mazlíčka. Křeček je velmi roztomilý, veselý a čilý zvířátko, jeho chov je finančně i časově nenáročný a lze ho svěřit do péče již malým dětem od 4-5 let.

Je nenáročný, mazlivý, umí předvádět plno akrobatických kousků, které dokáží zpestřit všední šedý život. Křečků existuje velké množství druhů, ale u nás se nejvíce setkáme s křečkem syrským, zlatým a křečičkem džungarským. Jim podobní a také často chovaní jsou pískomilové.

Nejprve je ale nutno křečka ochočit – a to není tak jednoduché. Křeček je živý a temperamentní a pokud se cítí ohrožen reaguje ihned kousnutím.

Pro dítě to znamená, že se musí nejprve samo ukázat – naučit se ke křečkoví pomalu přibližovat ruku s nějakým pamlskem, naučit se, že ho nesmí mačkat, ale jen jemně držet atd.

Pro dítě je to velká životní lekce, která je ale odměněna roztomilým zvířátkem s korálkovitými očkami, které si na jeho dlani spokojeně pojídá nějaké dobrůtky.

Dítě se tak nenásilně naučí vnímat potřeby druhého jedince a později je dokáže přenést i na další živočišné druhy a samozřejmě i na lidi.

Křečka doporučujeme zejména těm dětem, které jsou neklidné, hůř se soustředí, vztekají se apod.

Přirozeností každého dítěte je touha pohladit si sametové zvířátko, ale vzteklíci se to musí nejprve naučit. Ze strany rodičů je potřeba vést dítě k trpělivosti, ukazovat mu malé krůčky při ochočování křečka a tak ho vést ke zlepšení. Pocit vítězství je naprosto úžasný.

Pokud je dítě alergické, rozhodně křečky nezakazujeme, ale můžeme použít aplikaci akupunkturní jehly do bodu alergie na ušním boltci a tak odstranit alergickou reakci.

Mám ve své praxi soubor několika desítek dětí, kterým se tímto způsobem zcela změnil svět. Představme si, že pokud je dítě alergické, celá rodina je poučena o nutnosti zákazu všech alergenů a to zejména kožesinových zvířat - Jenomže děti touží po zvířeti a to je jim odíráno v obavě ze zhoršeného zdravotního stavu, včetně např. astmatického záchvatu. Co se ale děje – dítě se cítí izolované již svou nemocí, navíc je v něm budována hrůza z alergenů, potažmo ze zvířat a to následně vede k nenávisti, která se projeví agresivitou.

Jenomže alergie je vlastně formou agrese a ta se tímto ještě více upevňuje. Dítě tedy místo léčení je ještě více vtahováno do začarovaného kruhu, kde se cítí naprosto osamocené, nepochopené, odsouzené jen ke ztrátám a tak stále více nenávistné – to vede k závažným stavům, např. astmatu, ale i k nejrůznějším autoalergickým onemocněním.

Pokud dítěti umožníme začarovaný kruh prolomit, dovolíme mít malinké chlupaté zvířátko a jistě alergickou reakci akupunkturní jehlou, pak zvíře začne působit jako vakcína a postupně se alergie ztratí.

(Doloženo souborem 68 dětí s alergiemi, kde následně vymizela pozitivita na srst zvířat v kožních testech).

Mám i případ rodiny, kde velmi přetížený úzkostný otec, sledoval celou anabázi s křečkem, akupunkturou a výukou k odstranění agresivity s velkou skepsí, ale po úspěšném zvládnutí lekce svým synem se opatrně zeptal, zda by si mohl opatřit svého křečka a trénovat také. (fungovalo to stejně).

Křeček žije jen krátkou dobu – nejvýše 2 roky, takže potom je možné přejít na větší zvíře, tedy na...

MORČE

Je vhodné pro větší děti – od mladšího školního věku, které již lépe dovedou o zvířátko pečovat.

Morče se dožívá až osmi až deseti let. Je velmi komunikativní, veselé a hravé a také hlasité. Každý pohyb doma komentuje hlasitým hvízdáním, pokud je spokojené tak mumlá, bublá a chrochtá, pokud se cítí ohrožené tak cvaká zuby nebo syčí.

Pozorně sleduje okolí, při nebezpečí se bleskurychle schová v domečku, odkud ale za chvíli zvědavě kouká, co se děje.

I zde existuje celá škála možností – morče krátkosrsté, dlouhosrsté, kudrnaté apod. Volbu necháváme na samotném dítěti, na tom, které zvíře „si ho přitáhne“. Morče samozřejmě

vyžaduje každodenní péči, jednak péči o potravu, ale i péči o srst a také potřebuje více času na hraní apod.

Pro děti je to ideální společník, který je naučí, že je nutno se o něj postarat a za to je dítě odměněno aktivním kamarádem, který se mazlí, rád si hraje apod.

Dítě se tak učí nesobeckosti, učí se, že má stálou povinnost o kamaráda, učí se zajistit bezpečné prostředí pro kamaráda, který by jinak mohl přijít o život.

Morče je větší a tak je dítě snáz uchopí. Morče je zcela neagresivní, nekouše, neškrábe, nebrání se a tak se dítě naučí se starat o bezbranného jedince, který je na něm zcela odkázán. Morče se hodí i pro staré a osamělé osoby, které nejsou schopny mnoho pohybu, ale potřebují kontakt s živým tvorem.

KRÁLÍK

V rámci petterapie je nejvhodnější zakrslý králík. Nyní jsou k dostání různé varianty – králík krátkosrstý, dlouhosrstý – angorský, Teddy, berani a další. Všichni jsou nenároční, komunikativní a na rozdíl od morčete tišší, nanejvýš dupou. Jsou ovšem výrazně živější a rádi běhají po bytě.

Králík dobře dodržuje čistotu, takže je možno ho nechat běhat pod dozorem i po bytě (hlavně proto, aby se sám nezranil např. rozkousáním el. kabelů).

Zakrslý králík potřebuje kontakt a rád ho vyhledává. Je příjemným společníkem, kterého si oblíbí jak mladší, tak i starší děti a stejně tak i řada dospělých, pravděpodobně více než morče, které pro řadu dospělých připomíná nenáviděnou myš.

Králík je schopen rozeznat svého pána a hopkat za ním po bytě jako pes.

Králík dává osamělým lidem možnost pocítit spřízněnou duši, jeho jemná hebká srst působí jako balzám na všechny duševní útrapy.

Všechna tato zvířata jsou malá a nevyžadují extrémně velkou péči, je možno je nechat i přes víkend samotné doma a snadno se o ně postarají o dovolené sousedé či známí.

Kontakt s malými zvířaty s akú jehlou v ušním boltci odstraňuje postupně alergii na zvířecí srst a tak navrácí člověka do normálního světa, kde se nemusí bát každého smítka a navíc mu dává pocit bezpodmínečné lásky a porozumění.

Musíme si ale také uvědomit, že tato zvířátka mohou také odhalit vážnější patologie v psychice daného jedince.

Mám případ malého chlapce, který vyrůstá v rodině, kde je otec velmi pracovně vytížený a doma moc nefunguje i doma pracuje, sedí u počítače a rodinu okřikuje, aby mu dala pokoj, že si musí odpočinout.

Matka se stará sama o domácnost a další 2 sourozence. Chlapec je nejstarším dítětem. Byl velmi uzavřený, neměl žádné kamarády a příliš nekomunikoval. Doma i ve škole plnil všechny úkoly velmi dobře, bez odmlouvání. V ordinaci se prakticky neusmál, na všechny otázky odpovídal krátce a výstižně, nedíval se přitom nikomu do očí.

Vyšetřen kvůli alergické celoroční rhinitidě, dle testů polyvalentní alergie.

Antihistaminika nesnáší – je po nich ospalý a špatně se soustředí ve škole, proto je odmítá. Z rozhovoru vyšlo najevo, že chlapec se ve třídě cítí odstrčený, má hrůzu ze všech možných nebezpečí, zejména z alergenů – děsí se astmatu, které má jeden spolužák a které mu hrozí (podle ošetřující lékařky).

Nejvíce ze všeho touží po zvířeti, které mu ale všichni zakazují.

Dohodnuta terapie pomocí zakrslého králíčka a akupunktury.

Králíčka dostal ke svým narozeninám a byl naprosto šťastný, začal komunikovat, hlasitě se smál, začal se bavit i s dětmi ve třídě, po 2 – 3 měsících ale náhle začal králíčka trestat za

všechny své neúspěchy a to velmi agresivně. Mlátil ho, nakonec až tak, že mu zlomil nožičku. Ihned poté nezavolal na pomoc matku nebo sourozence, ale uzavřel se ve svém pokoji a všem namluvil, že si králíček nohu zlomil sám. Potom začal mluvit o tom, že ho nechá sežrat hadem a pořídí si jiného...

Následné psychiatrické vyšetření odhalilo vážnou depresi až s autoagresivními rysy s nebezpečím suicidity, dokonce mluvil o tom, že plánoval, že zabije své sourozence (nejmladšího vyhodí z okna a další za ním skočí sám – bydlí v 6. patře) a potom že se zabije sám. Následně byla zahájena terapie, která vedla ke zlepšení stavu.

(Králíček byl odoperován a nyní je zcela v pořádku, stejně jako chlapec).

Ke vzniku obtíží psychických vedl pocit osamocení v rozvětvené rodině, kde si toho nikdo nevšiml. (Chlapec jako nejstarší měl vždy pomáhat s péčí o mladší sourozence, matce s domácností...). Nikdo se s ním vlastně nebavil.

Původně reagoval vývojem alergie – rýma, slzení, ale to k ničemu nevedlo. Zvíře potom odhalilo u chlapce celou hloubku psychických problémů včas.

KOČKA

Kočky uctívali již dávní Egypťané. Tenkrát se jim dávaly do uší akupunkturní jehly proti zabřeznutí. V řadě zemí byly uctívány, jinde nenáviděné a spojované s čarodějnictvím. Kočka neuznává žádné autority a získat si její přízeň není jednoduché. O to větší radost z toho potom máte, když si ji získáte.

Mýtus o tom, že kočka miluje místo a ne člověka je již dávno zbořen. Kočka, která žije s člověkem, má ráda jeho a jeho hledá, když se ztratí. Klidně ale přežije i ve volné přírodě nebo ve městě, kde si sama najde „byt i stravu.“

Kočka také není příliš náročná na chov doma, musíme ale rozlišovat kočky podle plemen. Ne každému se hodí každá kočka.

Kočka neuznává jednoho pána, ale vzájemně propojí všechny členy rodiny, protože každému projeví svoji přízeň na chvíli.

Jak je napsáno v Murphyho zákonech o zvířatech - ...“Kočka se ve vaší domácnosti pohybuje tak samozřejmě, jako by tu bydlela odjakživa...”

Je také nesmyslné se domnívat, že kočka toho, koho má nejraději, bude respektovat.

Pokud kočka vrní, znamená to, že je s vašimi službami spokojena. Je to stejné, jako když dáte v restauraci číšníkovi spropitné...”

Kočka si vždy vybere jedinice z rodiny, který se jí zdá nejoslabenější a tomu projeví přízeň. Samozřejmě jen do té doby, než někdo jiný se šustne u lednice či v kuchyni.

Když tedy hledáme vhodné zvíře do rodiny, kde jsou samí workoholici, kteří se nedokáží vůbec setkat ani v malém bytě - jeden sedí u televize, druhý u počítače, další si čte atd. Každý jí zvláště u svého pracovního stolu a ani neví co, pak je kočka tím nejvhodnějším tvorem – všechny obejde, spojí, členové rodiny se potom zajímají, zda dostala najíst, povídají si o kočce a jejích kouscích (a je jedno, jestli tématem jsou rozervané záclony nebo nová pohovka) a všichni mají jedno úžasné společné téma.

Navíc kontakt s kočičím kožíškem dokáže krásně uklidnit, její vrnění přenáší léčivé vibrace do těla.

Je známo, že kočky dokáží léčit poinfarktové stavy, že dokáží člověka rychleji vracet do normy, stejně jako povzbuzuje jemnou motoriku prstů rukou např. po CMP a nebo u nemocných s roztroušenou sklerózou.

Kočky také umí vychovávat neklidné děti – předou, vrní a mazlí se, čímž dítě uklidní, ale pokud se dítě zachová agresivně, tak její kočka packou upozorní, že „to tedy ne“, stejně jako by to udělali rodiče.

Kočka také umí dobře prohřívát organismus a tím uvolňovat svalové napětí.

Volbu plemene potom řídí stavba celé rodiny – jak často a kdo je doma, jaký je jeho temperament, zda rodina preferuje ticho a nebo je zde stálý hluk, atd.

Vhodné kočky jsou zejména klidné a rozvážné britské kočky nebo kočky perské. Hlučné a divoké siamské kočky vyžadují stejně jako birmy stálý kontakt s osobou a hodí se tedy více pro lidi osamělé, které fascinuje pohyb a aktivita.

Běžné kočky domácí lze využít také, ale zde je nutná znalost jejich povahy, jejich socializace a je zde určité riziko že kočka bude vyžadovat volný pohyb venku, kde je ohrožena dopravou, četnými úrazy a v neposlední řadě i otravou návnadami či pozřením otrávené myši.

Potom její ztráta je větší trauma pro daného jedince, které může nemoc ještě prohloubit.

Dáváme tedy přednost ušlechtilým plemenům a kočkám chovaným pouze doma.

PES

O canisterapii se zřejmě píše nejvíce – nechci zde mluvit o asistenčních psech pro nevidomé a postižené lidi. Pes je zvíře, které je zvyklé žít ve smečce a uznává tedy hierarchii smečky (na rozdíl od koček). Uznává tedy jednoho pána, kterého absolutně poslouchá – dobře vychovaný pes i na pouhý pokyn prstu ruky či pohyb očí. Když tedy doporučujeme psa do rodiny, tak volíme psa pro toho člena rodiny, kterého potřebujeme posílit – jestliže je to dítě, tak tedy psa pro dítě, když pro některého z rodičů, tak tedy pro něj. Z toho se potom odvíjí volba plemene, pohlaví atd. Jestliže potřebuji psa pro dítě, které je hodně osamocené, tak volíme psa, respektive fenu, která bude dítě brát za své štěně a bude jej chránit a pečovat o něj.

Psa volíme pro děti od 8 – 9 let, aby jej mohli chodit sami venčit. Můžeme zvolit psa většího plemene, klidného a vyrovnaného – v dnešní době nejoblíbenějšími jsou labradoři či zlatí retrívři, případně bernský salašnický pes – psi, kteří nejsou bojovní, ale dokáží se ubránit, jsou přátelštější a trpěliví, takže se dítě v jejich blízkosti cítí bezpečně. Navíc procházka se psem umožní kontakt s „psími lidmi“, navázání nových kontaktů a vztahů.

Pokud hledáme psa pro osamělého dospělého, tak je vhodnější plemeno, které je veselé, např. pudl nebo někteří teriéři (jorkšir, westík apod.).

Volbu řídíme také tím, kterého člena rodiny potřebujeme posílit – např.: čtyřčlenná rodina, kde je otec, matka a dvě dospívající dcery. Otec v této rodině je naprostý outsider („chudák“). Ženy drží nejrůznější diety, dbají na správnou stravu, takže on se nedostane k masu i kdyby chtěl. Když jdou do divadla, tak se otec nedostane do koupelny, kde se šlechtí 3 dámy a potom mu vynadají, že zdržuje. Takový muž je významně ohrožován stresem a může mu hrozit infarkt a další podobné choroby. Pes situaci zcela změní:

pejsek žere maso, takže je doma v lednici – tedy i pro pánečka, když už se stejně kupuje... před divadlem jde otec venčit psa, tudíž nepřekáží, dámy mají radost, že je klid a otec také. Když se vrátí, dostane svůj čas - venčil přece miláčka, tak se musí umýt...

Volba zvířete zase naopak nám ukazuje, co za člověka máme před sebou a jaký je jeho problém – pokud vám do ordinace přijde pacient, který vlastní psa bojového plemene – tak je nutno se ptát, co ho trápí, čeho se bojí, co potřebuje skrýt – proč se brání kontaktům a chce manifestovat svoji moc a nadřazenost.

Vždy jde o nějaký hluboký mindrák a zvíře působí jako brnění – maska, která odradí okolí do toho „šťourat a zasahovat“.

Také chování pejska mnohé napoví – schovává se, vrčí a nebo je zcela nekonfliktní, kamarádský? Snese děti nebo ne? To vše vypovídá o jeho majiteli, který psa vede k podobným projevům, jaké má on sám vůči okolí.

To potom umožní lépe se orientovat při volbě vhodného homeopatického léku nebo esence Bachova květu.

PTÁCI

Ptáci se více hodí pro dospělé, osamělé osoby, které si s ptáky mohou povídat a jsou schopni jim zajistit bezpečí.

Nezakazujeme ptáky ani pro děti, jsou ale méně vhodné.

Z nejběžnějších druhů bych doporučila andulky vlnkované – jsou nenáročné, dají se snadno ochočit a mohou se naučit i mluvit.

Jsou rády, když mohou volně létat po bytě – zde je ale nebezpečí otevřených oken!

Korela chocholatá je podstatně větším ptákem, který se dá také dobře ochočit, vyžaduje společnost. Hodně ale křičí, hlavně po ránu.

Kanáři už moc nejsou – lze je získat od chovatele. Zebřičky a další jsou vhodnější pro zkušenější chovatele a jsou vlastně hlavně krásnou okrasou na koukání, ale ne na mazlení.

Mě se osvědčilo dávat ptáčky starším lidem, kteří hůř slyší, protože zejména andulky mají vyšší hlas a ten staří lidé vnímají. Dokáží si potom u klece s andulkou povídat celé hodiny.

Péče o ně není náročná ani časově ani finančně.

AKVARIJNÍ RYBKY

Zařídit si akvárium a udržovat ho v čistotě po celý rok je velká práce a nehodí se pro každého. Jistě je úžasné sledovat rybky, které si poklidně plavou v čisté vodě, ale té práce kolem!

Pokud máte zahrádku, je výhodné mít malé jezírko se „zlatými“ karasy nebo koi kapry, kteří tam dodávají život a pohyb. I zde je hodně práce kolem, ale přeci jen méně než s normálním akváriem doma.

Ostatní domácí zvířata, zejména kočky a psi akvárium milují – dokáží u něj sedět celé hodiny a sledovat rybky. Mimochodem tím mají méně času na ničení zařízení bytu).

Sledovat rybičky rozhodně uklidňuje a proudící voda odnáší stres a zátěž, které člověk za celý den nasbíral.

VODNÍ ŽELVY

Malé vodní želvy jsou roztomilé, ale při správné péči rostou a to až do velikosti 18 – 25 cm. Jsou velmi náchylné k nemocem při jakékoliv změně jejich životního prostředí – musí mít správnou teplotu ve viváriu, jsou masožravé, nesnesou zkaženou stravu. Při poklesu teploty rychle nastydnou a jsou ohrožené na životě – změkne jim krunýř, mohou mít průjem apod. (Naštěstí máme k dispozici homeopatikum Aconitum a tím lze vše zachránit). Chov želvy je finančně náročný a hodí se tedy hlavně pro nadšence.

PAVOUCI

I u nás si lze pořídit kolem 100 druhů pavouků. Pavouci jsou ale jedovatí, sérum proti jejich jedu je k dispozici pro Evropu pouze v Mnichově. Takže jako domácí

mazlíčci – nic moc.

Jsou ale atraktivní pro stále větší počet lidí – čím to?

Je to podobné jako adrenalinový sport – určité nebezpečí, které si myslíme, že máme pod kontrolou, mnoho emocí, které pohled na ně vyvolá u návštěv (nebo i rodinných příslušníků) – nikdo ke mně nejde do pokoje, protože se bojí (štití) pavouka – a tak mám soukromí.

Péče o ně není nijak náročná.

HADI

V podstatě to samé jako pavouci – je to něco exotického, mám agresora, kterého dokážu ovládat a který je na mě závislý – jsem tedy silnější než on.

Jedna pacientka, která má hada, mi vyprávěla, že je to úžasný pocit, když sleduje, jak had fascinuje např. myšku, kterou mu dá k obědu a jak ji potom zhltně.

Pacientka sama měla výrazné hysteroidní rysy a problém s vlastní agresivitou, kterou si tímto utišovala. V dnešní době jsou hadi stále více oblíbení.

FRETKY

Mají milou a hravou povahu, jsou to ale silné osobnosti, které lze ohočit.

Fretky jsou čistotné, používají např. kočičí záchod, nejsou náročné na jídlo.

Spí až 20 hodin denně, takže nevdí, když jsou dlouho o samotě. Potom ale vyžadují hraní, ocenění procházku venku. Hodí se pro lidi, kteří jsou hodně zaměstnaní, ale touží po kontaktu a milém hravém společníkovi.

V tomto sdělení nechci mluvit o mnoha dalších zvířatech využívaných v léčbě – ať již jsou to koně, kozy, lamy, ovečky atd., atd.

Chtěli jsme pouze naznačit, jaké možnosti diagnostické i terapeutické skýtá soužití s různými zvířaty, jak je lze využít a naučit tak lidi znovu mít kontakty, pečovat, být nesobecký a přátelský.

Kontakt se zvířaty dokáže zvrátit i závažná onemocnění, navrácí radost a lásku a to klidně, jemně, bez velkých emocí, ale hluboko.

I. Literatura:

- 1) Zoran Nerandžić: Animoterapie, aneb jak umí zvířata léčit, Albatros plus, 2006
- 2) Susan Cheranaková McElroyová: Zvířata jako učitelé a léčitelé, Chvojtkovo nakladatelství, 1999
- 3) Jak vybrat dětem zvířátko
- 4) Mazlíčci slavných, Baronet, Zuzana Lochmanová, 1994